

ПРОТОКОЛ

СЪБИТИЕ: Работна среща

ТЕМА: С представители на науката и участващи в българските оперативни групи по ЕПИ, подпомагани по подмярка 16.1 на ПРСР 2014-2020

ДАТА: 10 септември 2021 г.

МЯСТО: х-л Метрополитън, гр. София

МОДЕРАТОР: Таня Георгиева и Георги Узунов, ключови експерти към ЗУ на НСМ

БРОЙ участници: 20

ЗАПИС/ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩАТА

ОСНОВНИ ЦЕЛИ: да се създадат условия за взаимен обмен на опит, знания и информация за иновациите на оперативните групи, подкрепяни по подмярка 16.1 на ПРСР 2014-2020; да се наберат идеи и обратна връзка относно настоящия националния опит и подобряване на прилагането на подмярка 16.1 от ПРСР 2014-2020, както и в подкрепа на процеса по стратегическото планиране за периода 2023-2027; да се установи какви партньорства, комуникационни връзки и нови механизми биха способствали за популяризиране на иновациите в агросектора чрез НСМ; адресиране на получената обратна връзка по темата към УО с предложения; да се мобилизират заинтересованите страни в тематичната работа на Националната селска мрежа (НСМ) и Звеното за управление (ЗУ).

ПРЕДСТАВИТЕЛИ/заинтересовани страни: представители на: оперативните групи по ЕПИ (ОГ)- „Иновативни биостимуланти“, „Насекомо“, „Оптимум груп“, „Оперативна група Пчела“, „Хибриди 2020“; на науката- Институт по криобиология и хранителни технологии (ИКХТ) – София, Тракийски университет-Стара Загора (ТУ-Стара Загора), Национална служба за съвети в земеделието (НССЗ); земеделски производители от различни производствени направления (растениевъдство, животновъдство, пчеларство), юридически лица с нестопанска цел- НОКА (проф. Станков като представител на няколко ОГ по ЕПИ- одобрени в 1-вия прием и чакащи оценка от 2-рия), БАМ-Я, АРМПК, НА Зелена земя; представители на УО и ДФЗ-РА, експерти от ЗУ на НСМ.

КОМЕНТАРИ/бележки: Г-жа Таня Георгиева откри срещата и обърна внимание на някои организационни аспекти, свързани с попълването на анкетата за оценка на събитието и регистриране в присъствения списък.

Програмата започна с представяне на целите на срещата от г-жа Георгиева, последвало с лично кратко представяне на всеки участник. Присъстващите бяха запознати с целите, приоритетите и дейностите от работата на ЗУ на НСМ към ПРСР 2014-2020, както и със структурата на НСМ, условията и ползите от членство в НСМ. Тя акцентира на ангажиментите на ЗУ, свързан с осигуряване на платформа за общуване и обмяна на идеи между представителите на съветническите и иновативните подпомагащи звена, в това число създадените ОГ на ЕПИ, както и изпълняваните дейности за подкрепа и разпространение на проекти на ОГ на ЕПИ, вкл. по прилаганите подмерки на мярка 16 от ПРСР. В тази връзка бяха посочени примери за свършените до момента от ЗУ дейности по тези ангажименти като: ежегодни работни срещи с науката; информационни семинари; уъркшоп по подмярка 16.1 с практическа насоченост за подкрепа на кандидатите в първия прием по подмярка 16.1; сформирани към НСМ: ТРГ „Иновации“ и ТРГ „Малки стопанства и къси вериги на доставки“- вкл. резултатите от тяхната работа и отношението на УО по представените становища в рамките на обществените обсъждания по подмерки 16.1 и 16.4, които в голяма степен не бяха взети предвид; информационното покритие в сайта на НСМ на темата за подмерки 16.1 и 16.4 и изготвените/разпространени резюмета; събирането, превода и разпространението на примери за иновации в сектора от мрежата на ЕПИ-АГРИ, популяризиране на идеи за ОГ и идентифицирани нужди на практиката от материали на ЕПИ-АГРИ, както и практични иновации от проекти по научноизследователската програмата на ЕС „Хоризонт“ и LIFE и др.

От ЗУ на НСМ посочиха използваните от тях комуникационни връзки и механизми, способстващи популяризиране на иновациите в агросектора, споделяйки и намеренията на екипа за следващата година, свързани с популяризирането на вече съществуващи у нас ОГ и отправи покана за активно сътрудничество в рамките на НСМ.

Срещата продължи с представяне на всяка от участващите ОГ и техните представители разказаха за начина на зараждането на иновативната идея, за реализирания модел на сътрудничество и кои са участниците в консорциумите, конкретните иновативни решения и очаквани резултати, както и етапа на изпълнение на проектите.

Г-жа Венислава Бояджиева от УО резюмира резултатите от проведените до момента 2 приема по подмярка 16.1, сподели очакванията за финализирането на оценката от 2-рия прием, както и за следващия трети прием, който е заложен в ИГРП 2021 на ПРСР 2014-2020. Тя обърна внимание на въведените в насоките промени и по двата приема на 16.1, информирайки за издадените преди няколко дни заповеди на ръководителя на УО, както и на удължения срок за изпълнение на проектите. Посочено бе, че промените са в отговор на постъпили предложения от страна на одобрените за финансиране ОГ за предоставяне на оборотни средства, за да могат да се изпълняват одобрените проекти, поради факта, че няма възможност за аванси в подмярката. Експертът на УО разясни, че вече е дадена възможност на ОГ да подават искане до 4 междинни плащания в една календарна година и че искането за междинното плащане за съответния отчетен период може да се подава

в срок до 30 дни след изтичане на всяко тримесечие и/или шестмесечие, и/или деветмесечие, и/или дванадесетмесечие на съответната календарна година по преценка и в зависимост на дадената ОГ.

Участващите в срещата експерти от ДФЗ-РА дадоха препоръки към изпълнението на проектите, по-конкретно по отношение на отчитането и необходимите документи, както и по прилагането на ПМС 160/2016. Те акцентираха на изискванията към разход оправдателните документи и посочиха, че към момента в ДФЗ има 16 заявки междинно плащане, които в голямата си част са неокмплектовани и това бави одобряването и изплащането на заявената сума.

Работната среща продължи със споделяне на предизвикателства от ОГ, касаещи изпълнението на договорените проектите по подмярка 16.1 на ПРСР 2014-2020, което продължи и след обедната почивка, успоредно с интензивна дискусия с представителите на УО и ДФЗ-РА.

По време на дискусията бяха направени следните коментари и отправени предложения от присъстващите:

- ✓ непознаване и несъобразяване на администрацията и процедурите със спецификите на стопанската дейност на потенциалните бенефициенти - посочен е пример какво става с кандидат оперативна група по подмярка 16.1, чийто график на изпълнение на проекта е свързан с определени стопански цикли и как неспазването на сроковете за одобрение на проектите се очаква или да доведе до отказ на кандидатите, или да окаже влияние върху качеството на изпълнението им;
- ✓ посочена слабост е невъзможността да бъдат привлечени в ОГ учени от ЕС- спъва трансфера на иновации; в подкрепа на предложението бяха посочени примери от страни на ЕС, в които ОГ вече работят по трансгранични проекти (ОГ от различни страни, изпълняват общи проекти за обмен);
- ✓ остра необходимост от обучение на новите Оперативни групи по подмярка 16.1;
- ✓ да бъдат обявени публично решенията по различни казуси и или най-често допускани грешки, с което да се окаже подкрепа на ОГ както за подаване на по-качествени проекти, така и за точното изпълнение и отчитане на проектите;
- ✓ ОГ с иновативен проект за създаване на родителски стада от двулинеен хибрид – „патета-мюлари“ (кръстоска между мускусна патица и обикновена домашна патица) посочи като слабост изискването към проектите да не генерират приход, поради което полученият гъши дроб не може да бъде реализиран;
- ✓ предложение от ОГ отчитането в двете системи ИСАК и ИСУН да отпадне, ИСАК не добър за разходи като заплати- „Направете ни обучение“, цитат от ОГ;
- ✓ беше обърнато внимание, че ИСУН не облекчава кандидатите- електронното подаване на проекти предполага сканиране, подпис, печат, което обезсмисля използването на електронни подписи; мнението е, че трябва да се модернизира това;
- ✓ ОГ сподели за изискван от ДФЗ документ (таблица за разходите), който не е от пакета документи с Насоки, а се реферира към някъде качен в сайта на ДФЗ документ;

- ✓ като лоша практика се посочва краткият срок за обществено обсъждане и краткия срок (няколко дни) за публикуване на насоките преди датата на приемане; необходимо е насоките да бъдат публикувани поне един месец преди отварянето на приемите, а за обществено обсъждане да са дава достатъчно време за разработването на качествени насоки, а не после чрез рубриката на УО вупроси-отговори да се дописват/изменят насоките;
- ✓ общо мнение бе, че времето за разглеждане на проектите, най-вече забавянето, намалява бюджета по проекта, тъй като всичко е строго разчетено и регламентирано, като срокове за изпълнение и административни разходи;
- ✓ открито беше необходимостта от осигуряването на оборотни средства за изпълнението на проектите на ОГ и че липсата на авансово плащане е проблем за ОГ- общо мнение бе, че последните промени в насоките решават проблема;
- ✓ постъпи предложение за следващите приеми да се премине вече на опростени разходи;
- ✓ за намаляване на административната тежест и даване на гъвкавост на ОГ бяха дадени предложения за отпадане на изискването за 3 оферти за горива, да се редуцират и опростят разходите, да се допускат и граждански договори- „да се набляга на конкретната проектна идея“;
- ✓ за следващия програмен период е необходимо мярката за сътрудничество да стартира в началото на програмния период и да се предвиди прилагането ѝ с две фази, както беше разписано в ПРСР 2014-2020, но не се приложи, защото приемите на подмерки 16.1 и 16.4 тръгнаха в края на програмния период; така ще може да се проверят още на ранен етап икономическата ефективност, екологичната ефективност и социална приемливост на очакваните резултати;
- ✓ да се анализират резултатите от приемите по подмярка 16.1 и 16.4, да се извлекат поуците, да се обсъдят със заинтересованите страни и да се модернизират 2-те подмерки в новия програмен период- да се намали административната тежест, да се премахнат безсмислените бариери както към кандидатите, така и към допустимите членове на ОГ и да се предостави свобода за реализация на реални иновации, а не скроени, за да паснат на административни и недомислени условия-показват го промените, които се правят в насоките и незавидния интерес към приемите, цитат от фермер „Разочаровани сме от насоките, ограничават идеята“;
- ✓ общо мнение е, че като задължителен член на ОГ „науката е малко на сила включена“, а учените са демотивирани, защото възнаграждението не отива при дадения учен, а „потъва“ в института- предложено бе науката да е с тежест при критериите за оценка;
- ✓ постъпи предложение за разработване и прилагане и на социални иновации, като бяха посочени иновативни примери от ЕС при организирането и обезпечаването на работната ръка при интензивните сектори чрез мобилни екипи и др.;
- ✓ постъпи предложение следващият прием да е насочен към прилагане на „зелени“ иновации, в които да могат да се изтестват нови практики, които ЕС насърчава в контекста на амбициозното позеленяване на ОСП 2023-2027, които може да се установи, че са подходящи за еко-схеми- ще има ясен резултат за един бъдещ дизайн;

- ✓ предложено бе да се разшири обхвата на допустимите за подпомагане дейности в посока „животновъдство“.

В заключение, всички присъстващи се обединиха около идеята, че подобен вид срещи са много полезни и би било добре да бъдат организирани периодично. Участниците откриха като значим приносът на ЗУ на НСМ за свързването в обща и практична дискусия на ОГ с ДФЗ и УО, както и на самите УО с ДФЗ, които споделиха, че до момента не са се познавали, тъй като комуникацията се осъществява през ИСУН.

Дискусията приключи към 16.00 ч., след което работната среща беше закрыта официално.